

CANYELLES

Canyamars, V. *Canemals* *Canyamel*, V. vol. I, 95-96

CANYELLES

- 1) *Canyelles*, poble de la comarca de Garraf.
- 2) *Canyelles*, mas del terme de Castellfollit del Boix (Bages).
- 3) *Canyelles*, platja important de Lloret (Costa Brava), en camí de Tossa, entre Lloret i *Llorell*.
- 4) *Canyelles Petites*, platja entre Punta de Murtra i el Bonifaç, a Roses (XLV, 105); *Canyelles Grosses*,¹ platja també de Roses (XLV, 105, 131).

ETIM. CANNETULA 'canyarets', collectiu diminutiu de CANNA 'canya' (cf. *DECat* II, 496a42-b53). J. F. C.

¹ L'informador de JCor. li digué a propòsit d'aquesta platja: «Ara, més aviat en diuen La Madrava però ara l'almadrava ja no hi és».

CANYET, V. també art. *Canet*

- 1) *El Canyet* o *Carrer de Santa Rita*, agregat de Castellbisbal (Vallès Occidental). Pronunciació moderna: *æl kəɲét*, oït a Olesa i al Papiol per Casac.
- 2) *El Canyet*, barri de Badalona.
- 3) *Canyet de Mar*, platja i veïnat a l'O. de Sant Elm, mun. de Santa Cristina d'Aro.
- 4) *El Canyet*, partida de Castellserà (Urgell) (XLVI, 65.12).
- 5) *Canyet*, partida extensa de Sa Pobla (Mallorca) (XLI, 14.5).

ETIM. Del collectiu CANNETUM (< CANNA 'canya'), 'canyar o raconada de barranc on s'abandonaven les ròsses' (cf. *DECat* II, 496b19-42). J. F. C.

CANYOLES, riu ~

Afluent esquerre del riu d'Albaida, provinent del te. de la Font de la Figuera i el de Vallada xxxii, 84 12, 94.18. Neix en te. d'Almansa (allí pda. de *Càñolas*).⁴⁰ Molt anomenat per Cavanilles. Baixa fins al peu de Xàtiva a través del te. de Canals. D'aquí que en el *Rept.* s'anomeni *rivus de Canals* (pp. 440 i 470, donació de 1248). Però que el nom etimològicament és independent del de Canals, ho prova ja el fet que es repeteix com a nom de la *Rambla de Cànyoles* te. de Castalla i de Tibi, important afluent del riu Montnegre xxxv, 182.1, 187.4; en el mapa: '04 × '23.

Pot semblar el ll. CANNŪLA(S) diminutiu de CANNA 'canya'; i, encara que això semànticament no lligui gaire, es podria admetre com a significat secundari (per comparació de forma?) si aquest mot existís en català, però havent de ser d'herència mossàrab, hem de rebutjar-ho perquè en mossàrab NN no podria donar sinó *n* (no *ɣ*).

Cal creure, per tant, que resulti d'un plural mossàrab de l'àrab *kajnún* «fourneau, chaufferette», «focarium» (*RMa*), «hogar, lugar del fuego» (*PAlc*, 275a 37), i Dozy, *Supp.* II, 491a. L'àr. vg. reculava l'accent a la síl·laba penúltima si aquesta era llarga o amb dif-

tong; d'això el mossàrab en faria un plural *káynones* dissimilat en *káyoles*. Seria, doncs, un congènere dels nombrosos noms de lloc *Forn*, *Fórnols*, *Fornells*, *Hornach(ue)los*: tots plegats en el sentit figurat de 'llocs arraconats, encofurnats', com correspon a les raconades on es formen tots dos rius *Cànyoles*. Per a NLL duplicats, on ha pres forma diferent, V. el men. *Canum* (vol. I); i un altre a l'article *Alcanó*, supra. També n'és duplicat el nom del barranc de *Canyon* te. Llombai (xxx, 14.10) (repetit a Xixona xxxv, 95.11, 97.18). Que duu també el nom mossàrab de *Gualeta* (< AQUA LATA).

CANZIL, Bena- ~

Vall petita i mas del terme d'Ènguera (Canal de Navarrés), gairebé en el límit de Montesa.

ETIM. Sembla evolució mossàrab de PINNA CALI-²⁰ CĒLLĪ 'penya de la petita sèquia' (amb *p* > *b* per l'àrab), diminutiu de CALIX 'llit d'un corrent d'aigua', amb dissimilació *calzil* > *canzil* (cf. *DECH* I, 927a35-43; i ací art. *Càlig*).

DERIV. *Canzinell*, partida del terme de Planes d'Alcoi (xxxiii, 138.1). [Pot ser el mateix sense PINNA, amb dissimilació **Canizell*, metàtesi i *Ca* < *n* > *zinell* propagant-s'hi la nasal.] J. F. C.

CAP-REDONDO

³⁰ *Clot de Cap-redondo*, partida del terme de Cerbi (Pallars Sobirà) (xx, 125).

ETIM. NL pre-català derivat del llatí CAPUT ROTUNDUM 'cap rodó', amb -ND- conservada (cf. *E.T.C.* I, ³⁵ 130.149). J. F. C.

CAPAFONTS

Poble de les muntanyes de Prades, al capdamunt de la vall del riu Brugent, afl. dr. del Francolí, 18 k.NNO. de Reus. Pron.: *æ kapəfóns* (a Cornudella 1932, allí mateix i a Prades 1933).

MENCIONS ANT. 1159: C. d. p. atorgada per R. Bg. IV a Prades: «afronta Mer. in te. de *Capafontes* et vadit ad ipsum collum super *Capafontes*» (Font Rius, § 113; Morera, *Tarr. Crist.* I, xxvi. Petrus de *Capafons* 1172 (*CoDoACA* VIII, 49).

ETIM. No ve, com s'ha dit, d'una alteració catalana de *cap de fonts*, sinó del llatí CAPUT FŌNTIS, lloc on hi ha el 'cap de la font, la del riu Brugent' > *Capofonts* > *Capafonts* (amb la -*p*- i la *o* conservades per mossarabisme, i amb dissimilació *o-ó* > *æ-ó*.¹

³⁵ DUPLICAT: *Capifonts* pall., pda. en el te. d'Alins (Vall Ferrera) XXI, 171, 174; amb dissimilació diferent; però per al mateix Capafonts tarragonès Casac. 1920 recollia *kapifóns* com a pron. vulgar d'alguns. Equivalents en altres llengües: «capita fluminis, c. fluviorum: πηγαι en dos arcaics glossaris greco-llatins, *CGL* III, 246.37, 502.14; basc *itburburu* «fuente, ma-